

YAKINLARIOK ARANTZAZUN

Igazko pagoak bezuan surten ere itsala, baña Ama Birjiñaren iturrira joan giñan; goiko eguzki ederrak eta iturriko ardo txuriak txit atsegiña egin ziguten atsalde artako billeratzea. Agorraren 10'rsa, eguerdian bildu giñan biltzekoak. Anabost-edo be-giñan: bi apaiz gazte, bi apaiz gai, bi pasionista, laterandar bat, beneditar bat eta prantzizkotarrak gañerakoak. Pena aundia eman zigun geigo ez bildu izateak; alako elkartasun ederra izan-eta.

Batzu batzuk ez genduan elkar ezagutzen, baña be-realakorean adiskidetu giñan. Pagope billa joan, eta Gernikako arbolaren senide baten aspian gelditu. Esan ere egin zuan norbaitek-eta: "Gure izatean daukagula, gero, euskaldunok aritzaren miña."

Eta "belar goxo gañean eper-kabi iduri" elakarren inguruan exeriaz, iriki genduan biltzarra. Asi zan norbait izketan, eta esamiña txiki bat ehin bear genduala esan zigun. Yakin eta yakinlarion esamiña noski. Asi gaitezen igazko billeran artutako erabakietatik.

Agirian dago erabaki siek aldizkariaren idazkera-ri eman dioten batasuna. Bear bada orrexegatik izan ditu sinbeste aldeko eta kontrako. Benaz, ezin diteke ukatu erabaki aien arbitrariotasuna. Artu zitezken beste batzuk, ori

bai; baña oiek ere lengoak bezin arbitrario zirakean. Biok berdin asmatuak izatekotan berriz, errezenak eta, gure us-
tez, probetxugarrienak artu genituan guk. Ala batzuen kon-
tra ta besteen alde argumentu apodiktikorik ba-daukala uste
du iñork? Beste geienak ez dute, ba, orrela uste. Begiratu,
bestela, gaur egungo euskal idazleei zernolako batasuna dau-
katen ortografian, eta gero billatu guztien gogoak asetzen
dituan bide bakarra. Eta bitartean zer? Egon, ez da? Ba,
egoten egonda nik ez dut iñun arbirik jaiotzen ikusi. Gai-
ñera, batenbatzuk uste izan dutenaren kontra, guk ez diogu
bidegabekeririk iñori egiten gure etzeko gauzetan bat etor-
ri nai izatearekin. Egin onoko au bestela; uste izan ez gen-
duala guk batere erabakirik artu. Bakoitzak zerizkion bezela
idatziko zukean orduan; eta oso pozik egongo gifaiken guztiok.
Eta zergatik? eta... eser egin izango etzalako!!! Bapo mo-
tilloki! Eta gure alaren neurrian anarki ori txikiagotzen
saimtu geralako kopeta zimurtuko digute, ba? Tira, tira!

Erabaki oiek ez dute ona besterik egin. Batasuna
eman diote errebistari. Batasuna, berriz, beti da indar; eta
iñoiiz baiño geiago euskeraren gaurko egoeran. Jainkoari es-
kerrak ari dira zabaltzen arautxo oiek; asmo ona euki arren,
ordea, josten dira noizean bein utsegiteren batzuk Yakinla-
rion lumaetatik ere. Jakiña, zuzenda egiten ditu alakoetan
zuzendaritzak. Beti, ordea, kontu aundia euki bear du bakoit-
tzak arau oiek zintzo betetzen. Okerra bai zuzenduko da, bes-
tela, baiña okerraren zuzarrak ez dira sendatuko; eta bere-
alaxe sortuko dira berriz ere utsak.

Arau oiek alik eta geiena zabaltzea zan gure asmoa.
Eta bai ederki ulertu digutela Yakinlari batzuk. Billaxo^{ko}
Sakramentinoak ateratzen duten "Estudiante Sacramentino" al-
dizkerian agertu zan lantxo polita, arau oiek betetzera ikas-
tetxe artakoei otsegiñaz. Ba-dira beste ikastetxeetan ere
euskerazko lanak argitaratzen dituzten etxe-aldizkariak. Oiek
ere beste orrenbeste egingo balute, idazle-sail ederra izan-
go genduke euskal ortografiaren batasun-bidean. Onak ez du
esan nai euskera-kontutan legeak emateko eskubidea guregana-
tu dugunik. Gu ez gera iñor legerik emateko. Baña batasun
aundiagorik ez dagoan bitartean, alik eta geienak onela idaz-
tea on aundia dana, Aizkorri baiño aundiagoko egia da ori.

Pake pakean igaro zan oraiñartekoa. Baiña txir txir ederra sortu zuan urrengo zartagiratu zan gaiak. Asi zan norbait: ez noa iñoren kontra, guztiontako da jatorra baiñp jatorrago. Idazlanak egitekoan euki bear dugun saia-penaz ari izan nai nuke. Lanak eratzekoan ajola aundia jarri bear dugu, bai gaiaren adetik eta bai idazkeraren alde-tik. Ezin diteke edozer esan, eta nolana ere ezin diteke esan. Gaiari buruz, lenengo ta buruenik egia esan bear da beti. Gauza berririk esango ez bada ere, esaten dana egiaz-ko izan dedilla beiñepein. Begirune aundia euki bear zaio publikoari, eta ezin diteke onartu iñola ere zenbait idazle txoriburuek egiten dutena: egiak eta gezurrak nastu, eta gauza atsegiña izan ezkerro, bapo! Ori ez. Gauza jakingarri-ak idatzi bear dira; egiazkoak beti. Ez ibilli jakintzatan ipuiak nasten. Eta neurritik kanporako gauzak esaten ere.

Eta buruarekin bai bai egiñaz jaso genduan guzti-
ok oartxo ari. Guregatik esana izan ez bazan ere, oso bere
puntuuan etorria zala ikusi baigenduan. Ori giltzegi ta sa-
rrera bezela utzirik, Yakin`eko artikuloei ekin genien.
"Idazlan batzuk elkorregiak dira", zion batek, "gai atsegi-
ñagoak bear ditugu". Eta beste batek: "biurriegia da zenbait
lanen euskera". Urrangoak, berriz, "idazkera edo estilu a-
riñagoa bear lukete, eskolastika-usai geiegi daukate zenbait
lanek". Eta azkeneko batek iltze iltzean eman zuan galde o-
nekin: "baiña zer eta nolako aldizkaria nai dugu? Zein da
Yakin`en elburua?"

Jorratu ederra eman zioten oraingoan Yakin gaixo-
ari, eta benetako euskal zaletasunaz eman ere. Bildu ditza-
gun alik eta zintzoen izketaldi artan jaulkitakoak. Ez uste
izan, ordea, erabaki auek Jesus batean artu ziranik. Kia!
Amaikatxo ezetz eta baietz esanak ziran erabaki bat artu
surretik. Yakin`en jomugarekiko ori izan zan astinduena.

Batzuen ustez, irakurleati begiratu bear dio gei-
enbat Yakin`ek. Zenbait irakurlek, berriz, ez dute euskera
bear bezela ezagutzen. Ez daude gaiñera, jakintza-gaietan
iaiotuak. Eta askotan, naiago dituzte gauza atsegiñak, lan
ariñak eta adierrezak gai sakonak baiño.

Beste batzuen ustez, berriz, Yakin'ek ez luke bere goi-mailla ortatik jetxi bear. Yakin'en jomuga ez da irakurlearentzat izatea bakarrik; euskera jakintzarako bi-deak irikitzea ere Yakin'en asmo nagusienetan jarri bear da. Egia da, irakurleen bearra dauka euskerak, eta irakurleak ugaritzeko biderik egokiena gai ariñak idaztea da. Baiña ez da ori guztia. Euskera ez dago jakintza-gaiak erabiltzeko landua, eta tajutu egin bear du oratarako. Arazo au, berriz, Yakin'en muiñ-muiñekoa da. Ala jende xearentzat bakarrik nai dugu euskera? Jakintzan barrena sartu nai badugu, jakintza-lanen bearra dago naitaez; baita lan oiek elkor xamarrakizango badira ere, eta irakurle batzuen atsegiñetatik kanpora egonda ere. Egiteko aundia dute taju ontako lanak Yakin'en, eta ez dago ondo zokoratzea. Gaiñera, irakurleak ugaritzekotan bakarrik, or zegoan EGAN jator askoa; eta etzeukan zertan sorturik Yakin'ek. Gure aldizkari onek, ba, eskoladunentzako eta euskeraz trebatuentzako izan bear du, batez ere.

Agirian dago bi postura oien sorburua. Batak irakurleari begiratzen dio eta oiek ugaritu nai ditu. Bigarrenak, berriz, euskerari begiratzen dio, eta ori prestatu nai du, jakintzaren sailak ere euskeraren mende jar al izateko. Biok daukate egi puska bat, eta puska ederra euki ere. Bakarka artu ezkerro, ordea, bereala agertzen dira bakoitzaren oztupoak. Lenengoari jarraituz, jakintzan sartu gabe, beeko maillan bakarrik geldituko litzake euskera. Bigarrenarekin, oster, eskutadatxo bat irakurle besterik ez lituke izango Yakin'ek. Bi joka bide oiekin konponketa bat egitea izango litzake ezertarakoena. Eta sail bakoitzaren arrazoi-aldea ikusirik, beste irugarren uste bat sortu zan.

Auen ustez, atal bat baiño geiago ditu Yakin'ek, eta ez alperrik eukitzeko. Atal guztiak ez dira mailla berdiñeko. Banaketa aundi bat egiñaz, bi sailletan erdibitu diteke aldizkaria: lenengoan, **TEOLOGI-FILOSOFI-SAILLA**, eta bestean, **KULTURA-JAKINTZA-ANTZE** eta **ELKAR-IZKETA**. Beste itzetan esanda, gai larriak eta gai ariñagoak. Bigarren sail ori batez ere irakurleari begira legoke. Ederki daude or berri jakingarriak, eztabaidak, bakoitzaren iritziak etab... Euskerari ere lagundu egin bear zaio, ordea, jakintza-sailletan barna, eta egoki askoa da ortarako **TEOLOGI-FILOSOFI-SAILLA**. Beti saiatu bear da gauzak jakingarri

egiten, eta geiago auetan; baiña naiz elkortxoak izan, badaute beren egitekoa euskera-kontutan jakintza-lan oiek. Bear bada, ez dute fruturik emango bertan bera; oien tankerako lanak egin nai ditzagunean, ordea, laguntza ederra egin dezaigukete. Gerorako, berriz, balio aundia izan oi dute, askotan, lan mamitsu elkor xamar oiek, beste arin atsegintzuek baiño.

Au ere bai gaiñera. Euskal luma gazteak zorrozteko ere bada Yakin, eta auxe bakarrik ere ez da gutxi aldizkari bati bizitza opa izateko. Idazleen artean, alabaiña, ez dira guztiak jaio gai ariñak idazteko. Gai sakonak naiago izaten ditu zenbaitek. Eta zer, bazterrean utziko al ditugu idazle oiek danok? Ez dauka euskerak idazle-gaiñezkarik ez, eta guztien laguntzaren bearrean dago biziko bada.

Ez uste izan, gero, gaiak sakonak dirala-ta interesgabeak izan bear dutenik berriorrez. Ezta iñola ere. Bada-dera amaikatxo txit jakingarri eta era berean sakon askoak ere. Oiek billatu bear dira batez ere. Lan sakonak, bai; baiña irakurtzeko gogoia ematen duten oietakoak.

Idazteko modura etorriaz, eskolastika-usai larregia izan omen dute oraiñarteko zenbait lanek. Eskolastika, berriz, zokorra baiño ere elkorragoa da irakurtzeko. Motelegia da. Eta gaurko idazlanek gai sakonak erabili arren, soiñeko biguiña bear dute, idazkera bizia eta atsegiña. Aldizkaria ez da esku-liburu batean bezela azalkizunak trinkotzeko. Banatu egin bear dira aldizkarian gauzak, xeetu, eio, irindu, karruskatu bearrikan gabe utzi. Ori, berriz, ez da egiten teknika-itx asko erabilliaz. Eta gutxiago euskeraz, oso nekeza baida gauza sakonak euskera errexean ematen; Ortarako ezi gabe dago oraindik-eta. Azalketa legorra baiño ensaio-tankera litzake egokiago.

Idazteko modua ere bai baiña, erabiltzen diran itzak dira, batez ere, euskera biurritua egiten dutenak. Jakintza-arazoa erabakiko bada, berriz, naitas itz berriak erabili bearra dago. Baiña kontuz. Berritasun gelegi erabiltzen badira, nazka eragiteko arriskua dago, eta orduan kale egingo litzake. Ori dala-ta, naiz euskerazko itzak euki (berri saleentzat ere bai au), euskerazko oiek zailtxo diranean, noizbeinka erderazkoak, edo gure artean ezagunago

diranak erabiltzea komeni da. Askotan, gaiñera, itz berriaren tokia poliki aukeratu ezkerro, texto-inguruak berak argitzen du, eta ematen ere bai batzutan itz berriaren esan naia. Bestetan oso egokia litzake itz ezezagunaren aldamean beste ezagunagoa jartzea. Erosoago biutuko litzake orrela itz berrien ikastea.

Eztabaida au izan zan, noski, billerako ezurrik gogorrena. Atsaldeko eseri aldia etzan izan naikoa erabaki batera etortzeko. Agitz arretua zegoan ura, etailuntzetik urrengo atsaldera bitarteko pakearen bearra izan genduan ura garbituko bazan. Eta bitarte ortan igaro genituanak?... Baiña gerotxoago esango dizkitzut oiek. Orain beste gauzaxo batzuk edestuko ditut. Estriña, eztabaida ori zertan gelditu zan.

Oniritzia izan zan irugarren ustea. Alegia, jomuga bikoa duala Yakin'ek. Jakintzarako bidean euskerari laguntzea; eta euskera atsegin baten bidez irakurleak ugartitzea. Oratarako, irakurmiña sortzen duten gaiak aukeratu bear dira aurrena; bai gai ariñetan eta bai sakonetan. Urrengo, euskera bigunez eta bizitasunez eman bear dira gai oiek. Eskolastika-azalketa alde batera utzirik, ensaio-tan-kerak da gai sakonak atsegiñez erabiltzeko modurik egokiena.

Ederki dago erabakiak artzea, baiña asmoan gelditzen badira kearen edertasuna ta balioa daukate. Ona zer egin genduan guk. Bakoitzak nai dugun Yakin ori nolakoa litzaken ikusteko, Gabonetako zenbakia artu genduan muetratzat. Autatzen diran gaiak eta idazkera erabakien eredura izango dira. Gero ikusiko dugu zer nolakoa ateratzen dan, eta zer konpondu eta zer onartu bearrean gelditzen dan.

(OARTXO BAT Yakin'larion asmoak arretaz jarraitzen dituzutenontzat. Oso pozik jasoko genituzke guk beste edozein euskalzaleek gure aldizkari ontaz euki ditzaketen iritziak. Eta nola obeagotu ditoken esan edo idarokiko baligukete, pozik baiño pozikago eskertuko genieke. Esan, ba, bil-
durrikan gabe. Norberen izena emateaz lotsatu egiten bazerate, sasi izenez edo izenik gabe bidali; baiña bialdu beintzat, ezer esatekorik baduzute.)

Apika, gai jakingarriak aukeratzeko, zuzendaritzat

bildu ta etxeetara banatzea litzakela egokiena, idaroki zuan norbaitek. Onak ere ba-ditu, ordea, bere zailtasunak, eta etzan erabakirik artu. Prueba egingo dugu, eta gero ikusiko. Dana dala ederki legoke gai jakingarrien izenak bildu eta zuzendaritzara bialtzea. Emendik banatuko lirake gero beste etxeetara.

Kulturitzak biltzeaz ere esan zan zerbait. Aita Onaindiaren eskutitz bat bide zala onoko idea au jaulki zuan norbaitek. Liburuetatik kulturitzak pillatzea baiño ez al litzake obe teologi- edo filosofi-iztegi bat artu eta orko erdal-itzei euskerazkoak erantsitzea? Jardun egin genduan, baiña garbirik ezer atera, ez.

o o o o o

Urrengo goizean, bostetardietan, izadiaren loa goxoenean zegoala, eta poliki poliki inor esnatu ez dedin mendigoizaleek irrintzi egiten dutenean, Urbia'ra bidean abiatu giñan. Ermitatxan Meza entzun, eta Arkadia goxo artan igaro genduan bazkal ordua bitartean. Eta nor kon-tatu gosari txiki artan esandakoak. Gazteek bezela, bixi bixi, baiña kaixotarte ederrean burukatu genitun gure iritziak. Pozik jarrituko nituzke emen al banitza, baiña... ezin! Esan ez baiña bizi egin bear da ura, bizi. Gosari bitarteko piper-jardun ura, eta pago gazteen itzaletako abesti eder aiek! or' esan? Bizi, bizi, aiek!

Ez dizuet esan beste gauza bat. Ez dizuet esan oraindik kaixotartearen epeletan egin genduana. Zer egin genduan, ba? Asmoak trukatu, elkar berotu, eta adiskidetasun sendo bat lotu. Matasunaren, elkartasunaren bearra sentitzen dugu Euskalerriko elizgizonok. Ez esri-apaizen artean bakarrik; bi kleroetako apaizen artean, guztion artean. Gure eskuetan jarri digu Jainkoak Euskalerraren zozia; elburu bakarra dugu guztiona, eta problema gelegi somatzen ditugu indarrak bakarka alperrik galtzen edo, beintzat, ler-egiten ibiltzeko. "Elkartu" egin bear dugu, elkartu; guztion gogoetatik entzuten dan otsa da ori. Eta Yakin'ek ematen digu elkartasun ori sortzeko aukera eder-ra. Urtero biltzeko asmoa dugu guk; eta Yakin'en sortu

ditezken arazoak arrotzen ditugun bitartean abagune ederra daukagu elkartasun ori egiteko. Ez da prexio apaiz-elkartasunak eukitzeko kursillo-giroa ematea. Elkartu-nai ori sortzen duana ez dotriñaren falta, adiskidetasunaren eta lankideen urria baiño.

Eta guk adiskidetasun ori ikusi dugu gure artean, biar batean apostolutza lanetarako ainbeste balioko izan dakiguken apaiz-adiskidetasun ori. Ori dugu euskeraren alde lan egiteko biderik jatorrena ere. Amaika saio egin genduan gure arte bitartean asmo-trukatze ortan; eta beste urteetarako bildualdiei olako kutsua nola emango ere ibilli giñan. Erabateko erabakirik ez genduan artu, baiña bai azia erein. Asmatuko dugu datorren urteko billera nola antolatu.

Emen esandakoekin eta 10-11 aietan Arantzazu'bazterretan bisitakoekin atsegiñez gaiñezka utzi genduan billera aren epea; eta gaiñez egindako salda gozo ori, benetakoko apaiz-lagun eta euskalzale batzuk ba-ditugula ari zaigu gure barnean esaten.

Fernando Mendizabal, ofm.
Arantzazu'ko teologari.

"IBINAGABETIA" Jaunaren eskutitza.

YAKIN'eko estabaitak alako min-andi bat eman zidan. Ezin-armonizatuak ote dira gure arteko gora-bera ta liskar amaigabekoak? Noiz begiratu bear ote diogu euskal-idazle gustiok elkarri anaitasunez beterik? Elkarri arrika bizi bear ote dugu beti? GARAKOAK eta bestelakoak, ez ote dugu berdin xamar maitatzen gure euske a errukarri au? Zertako ibilli, beraz, elkar-zematzen espata-apentzaillea gora-goraka jasoaz? Iaso besterik expalitz... Baiña zauri odoltsuak ere irikitzen ditugu gure anai maite euskal-idazleen biotzetan, eta maiz, inoiz osatuko ez diran zauri sakonak. Geok gure burua ito-